

Migrantska kriza: uzroci i posljedice

Tubikanec, Antonio

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:813499>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-03**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovanje i upravljanje

ANTONIO TUBIKANEC

MIGRANTSKA KRIZA: UZROCI I POSLJEDICE

ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2023. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovanje i upravljanje
Usmjerenje Menadžment uredskog poslovanja

ZAVRŠNI RAD

MIGRANTSKA KRIZA: UZROCI I POSLJEDICE

Mentorica:
mr.sc. Ines Jemrić Ostojić

Naziv kolegija:
EKONOMSKA SOCIOLOGIJA

Student:
Antonio Tubikanec

JMBAG studenta:
0234060991

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
SUMMARY	1
1. UVOD.....	3
1.1. Predmet i cilj rada	3
1.2. Metodologija istraživanja.....	3
1.3. Struktura rada.....	4
2. POJAM MIGRACIJE	5
2.1. Pojmovno određenje migracije	5
2.2. Društveni kontekst migracija	7
2.3. Uzroci nastanka migrantske krize	10
2.3.1. Ekonomski faktori.....	12
2.3.2. Politički razlozi	13
2.3.3. Demografski faktori	13
2.3.4. Socijalni faktori.....	14
2.3.5. Prirodni faktori.....	15
3. MIGRACIJA SA SOCIOLOŠKOG ASPEKTA.....	16
3.1. Tradicija ljudskih prava i pravo na mobilnost.....	16
3.2. Sociološki pogled na pravo na mobilnost	18
3.3. Imigracijske politike i ljudska prava zemalja primateljica	19
3.3.1. Provedba granice i ljudska prava	19
3.3.2. Politike spajanja obitelji i ljudska prava	20
3.3.3. Deportacije i ljudska prava	21
4. MIGRANTSKE KRIZE U SVIJETU	24
4.1. Globalna kriza.....	24
4.2. Europska migrantska kriza.....	28
5. ZAKLJUČAK	32
6. IZJAVA.....	34
7. POPIS LITERATURE.....	35
8. POPIS SLIKA	38
ŽIVOTOPIS	39

SAŽETAK

Migracije su fenomen koji seže do najranijih dana ljudske povijesti. Zauzima značajno mjesto u društvenom pamćenju ljudi. Kroz povijest su pojedinci i skupine ljudi migrirali u potrazi za boljim životnim uvjetima od onih koje su imali na svojim izvornim lokacijama. Dok ljudi prelaze granice u potrazi za boljim mogućnostima, sigurnošću ili azilom, to može opteretiti resurse i dovesti do napetosti u zemljama primateljicama. Istodobno, zemlje podrijetla mogu se suočiti s problemima povezanim s odljevom mozgova i gubitkom kvalificirane radne snage. Tranzitne zemlje također se mogu susresti s izazovima u upravljanju protokom migranata koji prolaze kroz njihov teritorij. Učinkovite imigracijske politike i međunarodna suradnja ključni su za upravljanje složenošću suvremene migracije i osiguravanje da ona koristi i migrantima i društvima kojih postaju dio.

Ključne riječi: Migracije, Globalne krize, Ljudska prava

SUMMARY

Migration is a phenomenon that goes back to the earliest days of human history. It occupies a significant place in people's social memory. Throughout history, individuals and groups of people have migrated in search of better living conditions than those they had in their original locations. As people move across borders in search of better opportunities, safety, or asylum, it can strain resources and lead to tensions in receiving countries. At the same time, the countries of origin may face issues related to brain drain and the loss of skilled labor. Transit countries may also encounter challenges in managing the flow of migrants passing through their territories. Effective immigration policies and international cooperation are essential in managing the complexities of contemporary migration and ensuring that it benefits both migrants and the societies they become a part of

Key words: Migrations, Global crises, Human rights

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Fenomen migracija iz dana u dan sve više zauzima svoje mjesto na dnevnom redu. Iskusi gospodarski, politički, demografski, društveni i ekološki razvoji održavaju međunarodnu migraciju na životu. Zbog činjenice da se globalno zatopljenje ne može zaustaviti, a prosječna svjetska temperatura raste i otapa ledenjake u polarnom području, tim čimbenicima je dodan jači naziv katastrofa i prirodni uzroci. Osim toga, beskrajna politička nestabilnost i ratovi najveći su razlozi prisilnih migracija u posljednjih deset godina. Iako postoje mnogi razlozi zbog kojih ljudi žele otići s mjesta gdje jesu na drugo mjesto, oni se uglavnom nose s nadom u bolji život. Dok su unutarnje migracije relativno dobrovoljne prirode, međunarodne se migracije obično događaju pod prisilnim ili nepoželjnim uvjetima. Migracije su područje od velikog interesa za interdisciplinarnu istraživače zbog svojih višestраниh dimenzija. Zbog dinamičke strukture migracija njezini čimbenici i učinci su različiti. Migracije nisu samo područje interesa istraživača. Države također ne žele biti nespремne za migraciju i stvaraju politike za održivo upravljanje migracijama. U tom smislu ostvaruje se veliki broj međunarodnih suradnji.

Cilj ovog završnog rada je prikazati utjecaj kretanja migracija na zemlje podrijetla, zemlje u tranzitu te zemlje odredišta. Također, cilj je razmotriti postojeća istraživanja te predstaviti pregled izbjegličkih studija uključujući primjere kategorizacija i tipologija migranata. Važno je naglasiti stavove javnosti te naglasiti razliku između migranta, izbjeglice i tražitelja azila. Očekivani doprinos ovoga rada je razvoj misli o važnosti i veličini utjecaja migracijskih kriza na društvo, ukazati na nemoć i nepripremljenost mnogih nacionalnih sustava prilikom kriza te kako je i prije navedeno naglasiti da je svaki ljudski život jednako vrijedan

1.2. Metodologija istraživanja

Za uspješnu realizaciju problema istraživanja, predmeta istraživanja i ciljeva rada u radu će se primjenjivati odgovarajuća metodologija znanstvenog istraživanja. Završni rad će biti podijeljen na teorijski dio koji će uključivati osnovne definicije i analize područja vezanih uz zadanu temu.

1.3. Struktura rada

Rad je sastavljen od 5 poglavlja. Prvo poglavlje je uvodno poglavlje gdje se opisuje predmet i cilj rada. Drugo poglavlje se odnosi na pojam migracije gdje se opisuje sam pojam migracije i migranata, koji su uzroci nastanka migracije te koji je društveni kontekst migracije. Treće poglavlje je usmjereno na migraciju sa sociološkog aspekta te se opisuju ljudska prava, mobilnost te imigracijske politike. Četvrto poglavlje je usmjereno na primjere migracijskih kriza u svijetu i u Europi. Zadnje odnosno peto poglavlje je zaključak gdje se sumira sve navedeno.

2. POJAM MIGRACIJE

2.1. Pojmovno određenje migracije

Pojam migracija može se definirati na više načina. Ipak, najprihvaćenija definicija predstavlja migraciju kao preseljenje pojedinaca ili grupa iz jedne zemlje, regije ili teritorija u drugu sa svrhom promjene mjesta stalnog boravka i relativno trajnog nastanjanja. Kroz ovu su definiciju jasno prikazani određujući elementi migracija. To su promjena prebivališta, koja ne ubraja ljude s više ni one bez uobičajenog mjesta stanovanja, trajnost i polutrajnost što isključuje sve dnevne migracije na posao te razdaljina koja razlikuje migracije od normalnih preseljenja (Mesić, 2002).

Agencija UN-a za migracije (IOM) definira migranta kao svaku osobu koja se kreće ili se preselila preko međunarodne granice ili unutar države izvan svog uobičajenog mjesta stanovanja, bez obzira na (IOM, 2023):

1. pravni status osobe;
2. je li kretanje dobrovoljno ili nevoljno;
3. koji su uzroci kretanja; ili
4. koja je duljina boravka. (Izvor: Agencija UN za migracije.

Značenje migracije istodobno je privlačno za javnost i vrlo osporavano, međunarodno važno i specifično za kontekst, duboko ugrađeno u racionalne političke kalkulacije i predmet emotivnih narativa i osobnih priča. Migracije su nedvojbeno javno značajne u sadašnjoj konjunkturi – odlučno su dobile mjesto na medijskim i političkim dnevnim redovima u izbornu vrijeme kao da je to stvar ‘zdravog razuma’ i kontinuirano su identificirane kao jedno od najvažnijih javnih pitanja u anketama (Moore 2015). Predmet je ukorijenjenih političkih pozicija i strastvene javne rasprave, a ipak ostaje promjenjiv i otvoren kao koncept. Značenje migracije je inherentno političko.

Migrant” je „krovni pojam, koji nije definiran međunarodnim pravom, a odražava uobičajeno laičko shvaćanje osobe koja se udaljava od svog uobičajenog mjesta stanovanja, bilo unutar zemlje ili preko međunarodne granice, privremeno ili trajno, i iz niza razloga. Pojam uključuje nekoliko dobro definiranih pravnih kategorija ljudi, kao što su radnici migranti; osobe čije su posebne vrste

kretanja zakonski definirane, poput krijumčarenih migranata; kao i oni čiji status ili način kretanja nisu posebno definirani međunarodnim pravom, poput međunarodnih studenata.

Migranti putuju između kulture svoje zemlje porijekla i kulture nove zemlje u koju dolaze. Ova raznolikost kulturnih obrazaca često dovodi do psihosocijalnog pritiska koji može dovesti do njihove marginalizacije u novoj zemlji. S jedne strane, migracija može pružiti nove mogućnosti i poboljšati kvalitetu života, ali s druge strane, može i pojačati diskriminacijske stereotipe, izložiti ih novim ranjivostima i potaknuti njihovu izolaciju. Prema Mežnariću, razumijevanje migracija znači proučavanje elemenata nestabilnosti u okolini, bilo pojedinca ili sustava. Treba promatrati nestabilnost s atributima, kao što to radimo prilikom proučavanja sustava i pojedinaca (Mežnarić, 2003).

Međunarodna migracija kategorizirana je na temelju čimbenika koji na nju utječu. Prema Jennissenu, postoje četiri glavne vrste migracija (Jennisson, 2004):

- radna migracija,
- povratna migracija,
- lančana migracija i
- migracija azila.

‘Azil – migracija’ odnosi se na migraciju ljudi koji traže utočište u stranim zemljama zbog različitih razloga, od kojih se osobna sigurnost smatra jednim od istaknutih razloga. Bell, Alves, de Oliveira i Zuin (Bell i sur., 2010) govore o tri vrste međunarodnih migracija, a to su migracije u potrazi za radnom snagom, prisilne migracije i međunarodne umirovljeničke migracije. Prema tim znanstvenicima, 'prisilna migracija' uključuje izbjeglice i tražitelje azila koji prelaze granice zbog sukoba, političkih nestabilnosti i osobne sigurnosti. Dok "prisilna migracija" svakako uključuje i prisilno interno raseljene unutar nacionalnih granica porijekla, i one koji su prisiljeni izvan svojih nacionalnih teritorija, izraz "prisilna migracija" se češće prakticira za ljude koji nevoljno napuštaju svoju zemlju. shvaćajući da nemaju drugu opciju osim prelaska državne granice, zbog borbi i prijatni u svojoj domovini (Koppenberg, 2012).

Kako bi se prostorno kretanje stanovništva moglo smatrati migracijom u užem smislu, potrebno je zadovoljiti dva osnovna kriterija (Mesić, 1991):

1. Da se prilikom preseljenja radi o prijelazu preko određene, za migraciju relevantne granice promatrane administrativno-teritorijalne jedinice
2. Da se radi o trajnijoj promjeni mjesta stalnog boravka.

Izbjeglica je svaka osoba koja se „zbog opravdanog straha da će biti proganjana zbog rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog uvjerenja, nalazi izvan zemlje svoje nacionalnosti i ne može ili, zbog takvog straha, ne želi koristiti zaštitu te zemlje; ili koji, budući da nema državljanstvo i nalazi se izvan zemlje svog bivšeg uobičajenog boravišta kao rezultat takvih događaja, nije u mogućnosti ili se, zbog takvog straha, ne želi vratiti u nju” (UNGA, 1951). Tražitelj azila je 'pojedinaac koji traži međunarodnu zaštitu. U zemljama s individualiziranim postupcima, tražitelj azila je osoba o čijem zahtjevu još nije konačno odlučeno u zemlji u kojoj je zahtjev podnesen. Neće svaki tražitelj azila na kraju biti priznat kao izbjeglica, ali svaki je izbjeglica u početku bio tražitelj azila” (UNHCR, 2005).

Svaka migracija kao prostorno kretanje implicira za stanovništvo koje je njome obuhvaćeno dva područja: područje podrijetla (rodni kraj ili mjesto prethodnog stalnog boravka) te područje doseljenja (odredište, novo mjesto stalnog boravka). Prema tome, osnovne su sastavnice migracije stanovništva imigracija (useljavanje, doseljenje) te emigracija (iseljavanje, odseljavanje). Razlika između imigracije u određeno područje i emigracije iz dotičnog područja naziva se migracijski saldo, neto migracija ili migracijska bilanca (Wertheimer-Baletić, 1999).

2.2. Društveni kontekst migracija

Proučavanju migracija može se pristupiti iz različitih znanstvenih disciplina. Međutim, takvi fragmentirani pristupi često ne otkrivaju pravu genezu problema. Stoga je nužan sustavan pristup kako bi se konsolidirala postojeća znanja o svakom aspektu problematike. Sintetički pristup proučavanju migracija ne bi uključivao samo povijesnu analizu, već bi zahtijevao i preciznije ispitivanje aktualnih globalnih studija. Migracije, kao i svaki drugi društveni proces, imaju svoje ishodište uzrocima i posljedicama, a pokazuju specifične karakteristike temeljene na prostornom i vremenskom kontekstu.

Svaki povijesni način proizvodnje ima svoje važeće zakone koji upravljaju kretanjem stanovništva. Prethodne studije o migraciji uglavnom su bile usmjerene na mikroanalizu pojedinačnih migracijskih tokova, što se pokazalo neadekvatnim. Migracije su u suvremenom svijetu vrlo izražen proces koji zahtijeva genetski i sintetički pristup proučavanju. To je bitno ne samo za dublje razumijevanje njegove biti nego i za razumijevanje društvenih promjena koje pokreće. (Jonjić, 1985).

Migracija se može odvijati unutar ili izvan granica zemlje, pojedinačno ili masovno, dobrovoljno ili prisilno. Također je podijeljen na koncepte kao što su polazište, odredište i mjesto tranzita. Osim toga, kad se migracija procjenjuje geografski, ona se različito definira kao unutarnja migracija unutar granica zemlje (nacionalna) i imigracija iz inozemstva u tu zemlju ili iz te zemlje u drugu zemlju (međunarodna). Premještanje ljudi iz ruralnih područja u druge gradove s boljim sadržajima i mogućnostima u urbanim područjima unutar iste zemlje ili regije, poput preseljenja iz gradova u ruralna područja radi ugodnijeg načina života i manjeg zagađenja također se smatra migracijom. Trajno nastanjivanje ili napuštanje zemlje podrijetla na određeno vrijeme i odlazak u drugu zemlju definira se kao međunarodna migracija, dok se preseljenje u drugu regiju ili grad unutar zemlje u svrhu boravka prihvaća kao unutarnja migracija (Yılmaz i Telsaç, 2021).

U slučaju masovnih migracija, zaštita se daje migrantima koji u značajnom broju dolaze u određenu zemlju iz zemlje u kojoj vlada rat, slični uvjeti, opće nasilje ili unutarnji sukobi koji su doveli do kršenja ljudskih prava. Ta se zaštita pruža kada ih zemlja podrijetla ne želi ili ne može zaštititi i kada zbog velikog broja ljudi nije praktično učinkovito obraditi zahtjeve za azil za sve koji traže zaštitu. Privremena zaštita uvodi se temeljem odluke Vijeća Europske unije o postojanju masovnog priljeva raseljenih osoba. Tijekom masovnog priljeva izbjeglica određena prava mogu biti ograničena, poput slobode kretanja, materijalnih prava u prihvatnim centrima ili pristupa zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju za svu djecu (Mežnarić, 2003).

Društveni kontekst migracija odnosi se na širi društveni okvir u kojem se migracije događaju i razumiju. Obuhvaća širok raspon društvenih, kulturnih, gospodarskih i političkih čimbenika koji utječu na migracijske obrasce i utječu na iskustva i migranata i zajednica domaćina.

Migracije su jedan od temeljnih čimbenika u povijesti nastanka ljudskih zajednica, organski dio društvenih odnosa. Njegova specifičnost je u tome što se društvena struktura zemalja, kako u

globalnim tako iu lokalnim dimenzijama, formirala ne samo kroz ekonomski i tehnološki napredak, već i pod utjecajem velikih društvenih kretanja. Tijekom različitih povijesnih epoha migracijski se valovi mijenjaju ovisno o razmjerima društvenih i kulturnih transformacija. U suvremenom svijetu migracije nastaju kao posljedica neravnomjernog gospodarskog razvoja zemalja, ekoloških katastrofa i transformacija javnih politika. U sadašnjoj fazi to je također uzrokovano zaoštavanjem međuetničkih i međudržavnih proturječja, općim rastom nestabilnosti i društvenih napetosti kako unutar pojedinih zemalja tako i na kontinentima. Ti procesi uključuju mnoge ekonomske, političke, vojne, nacionalne, kulturne, vjerske i druge čimbenike koji djeluju pojedinačno i kolektivno. Dakle, danas su društvena kretanja pokazatelj napretka i nazadovanja, globalnog i regionalnog, ovaj pokazatelj odražava stvarne probleme u svim sferama društvenog života (Koppenberg, 2012).

Migracija je složena pojava koju pokreću različiti čimbenici, kao što su ekonomske razlike, oružani sukobi, politička nestabilnost, ekološke promjene i demografske promjene. Ovi čimbenici potiskivanja i privlačenja djeluju u interakciji s društvenim kontekstom i zemlje podrijetla i odredišta, oblikujući dinamiku migracije.

U zemlji podrijetla, društveni čimbenici kao što su nezaposlenost, nedostatak mogućnosti i siromaštvo mogu natjerati pojedince i obitelji da traže bolje izgleda i životne uvjete u drugim zemljama. Sociokulturni aspekti, uključujući obiteljske mreže i kulturne veze, također mogu igrati ulogu u odlukama o migraciji. S druge strane, društveni kontekst zemlje odredišta utječe na prihvata i integraciju migranata. Stavovi prema migrantima, politike useljavanja i azila te razina uključenosti i prihvaćanja u zajednici domaćinu utječu na iskustva migranata (Bell i sur., 2010).

Društveni kontekst može ili olakšati ili spriječiti uspješnu integraciju migranata u društvo domaćina. Pozitivne inicijative za društvenu uključenost, poput učenja jezika, mogućnosti obrazovanja i potpore pri zapošljavanju, mogu pridonijeti uspješnoj integraciji, što dovodi do skladnijeg i raznolikijeg društva. Međutim, negativni društveni konteksti koje karakterizira ksenofobija, diskriminacija i marginalizacija mogu rezultirati društvenim napetostima i isključenošću, stvarajući izazove i za migrante i za zajednicu domaćina. Razumijevanje društvenog konteksta migracije ključno je za donositelje politika, istraživače i organizacije koje rade s migrantima. Pomaže u razvoju sveobuhvatnih migracijskih politika koje se bave potrebama i

izazovima s kojima se migranti suočavaju, promiču društvenu koheziju i potiču međusobno razumijevanje između različitih kulturnih skupina. Društveni kontekst migracije igra ključnu ulogu u oblikovanju migracijskih obrazaca, iskustava i ishoda. Prepoznavanje i rješavanje uključenih društvenih čimbenika ključno je za poticanje uspješne integracije, jačanje društvene raznolikosti i promicanje inkluzivnije i kohezivnije globalne zajednice (Koppenberg, 2012).

2.3. Uzroci nastanka migrantske krize

Fenomen migracija iz dana u dan sve više zauzima svoje mjesto na dnevnom redu. Iskusi gospodarski, politički, demografski, društveni i ekološki razvoji održavaju međunarodnu migraciju na životu. Zbog činjenice da se globalno zatopljenje ne može zaustaviti, a prosječna svjetska temperatura raste i otapa ledenjake u polarnom području, tim čimbenicima je dodan jači naziv katastrofa i prirodni uzroci. Osim toga, beskrajna politička nestabilnost i ratovi najveći su razlozi prisilnih migracija u posljednjih deset godina. Iako postoje mnogi razlozi zbog kojih ljudi žele otići s mjesta gdje jesu na drugo mjesto, oni se uglavnom nose s nadom u bolji život. Dok su unutarnje migracije relativno dobrovoljne prirode, međunarodne se migracije obično događaju pod prisilnim ili nepoželjnim uvjetima. Migracije su područje od velikog interesa za interdisciplinarne istraživače zbog svojih višestраниh dimenzija.

Zbog dinamičke strukture migracija njezini čimbenici i učinci su različiti. Migracije nisu samo područje interesa istraživača. Države također ne žele biti nespreme za migraciju i stvaraju politike za održivo upravljanje migracijama. U tom smislu ostvaruje se veliki broj međunarodnih suradnji. Migracije nisu samo problem zemlje odredišta, već uzrokuju i velike promjene u pogledu zemalja podrijetla i tranzita. Države mogu biti manje ili više izložene useljavanju zbog svog položaja. Na primjer; neizbježno je da će se zemlje s niskim društvenim i ekonomskim razvojem, nerazvijenim ljudskim pravima i zemlje s unutarnjim sukobima ili na migracijskoj ruti susresti s realnošću migracija. Kako bi došlo do migracije, često postoje čimbenici koji potiču ljude na migraciju i privlače ih na mjesto na koje žele otići.

Migracije su fenomen koji po svojim korijenima seže u prva razdoblja povijesti. Želja ljudi da žive u boljim uvjetima i njihova beskrajna znatiželja doveli su do zemljopisnog raseljavanja ljudskih bića (Schmeidl, 1997). Pojedinačni ili masovni ljudski pokreti kroz povijest imali su različite

razloge, a o svojoj dinamičnoj strukturi održali su se i danas. Migracijska kretanja bila su dovoljno učinkovita da potaknu premještanje postojećeg rada i kapitala ovisno o razvoju granica, industrijskim revolucijama, geografskoj strukturi i tehnologiji. Migracijska mobilnost ubrzana je u našem globaliziranom svijetu zbog sve većeg broja prijevoznih i komunikacijskih mogućnosti. Elementi vezani uz pojavu migracija mogu pokazivati kako slične (ekonomske, klimatske, demografske), tako i potpuno različite i specifične za tu regiju (političke, društvene) razloge (Black i sur., 2011). Na primjer, čimbenici poput okoliša u kojem živimo, dostupnosti ekosustava ili mogućnosti izlaganja opasnosti mogu biti odlučujući. Općenito, na odluke pojedinca o migraciji utječu mnogi razlozi, a ti razlozi uglavnom mogu ovisiti o klimatskim, ekonomskim, političkim, društvenim i demografskim čimbenicima (Raleigh, 2011).

Uzroci migrantske krize su (Koppenberg, 2012):

- Oružani sukobi i nestabilnost: Ratovi i unutarnji sukobi u različitim regijama svijeta, poput Sirije, Afganistana, Jemena i Južnog Sudana, tjeraju ljude da bježe od nasilja i traže sigurnost u drugim zemljama.
- Ekonomske nejednakosti i siromaštvo: Visoke razine siromaštva, nedostatak prilika za posao i ekonomske razlike u određenim zemljama tjeraju pojedince i obitelji da migriraju u naprednije zemlje u potrazi za boljim životom.
- Politički progon i kršenja ljudskih prava: Političko ugnjetavanje, nedostatak slobode i kršenja ljudskih prava u nekim zemljama dovode do toga da ljudi traže azil i zaštitu u drugim zemljama.
- Čimbenici okoliša: klimatske promjene, prirodne katastrofe i degradacija okoliša mogu doprinijeti migraciji jer su ljudi prisiljeni napustiti svoje domove zbog gubitka sredstava za život i povećane ranjivosti.
- Demografski pritisci: Rast stanovništva u određenim regijama može dovesti do povećane migracije jer ljudi nastoje poboljšati svoje životne uvjete i pronaći bolje prilike drugdje.
- Nedostatak mogućnosti i obrazovanja: Ograničen pristup obrazovanju i nedostatak izgleda za osobni i profesionalni razvoj mogu motivirati pojedince da migriraju u potrazi za boljim prilikama u drugim zemljama.

- Krijumčarenje i trgovina ljudima: kriminalne mreže koje profitiraju od trgovine ljudima i krijumčarenja iskorištavaju ranjive migrante, što dovodi do neregularnih i opasnih migracijskih ruta.
- Geografska blizina i granične politike: Zemljopisna blizina razvijenijih regija i razlike u graničnim politikama mogu utjecati na migracijske obrasce i lakoću kretanja između zemalja.

Neophodno je prepoznati da je migrantska kriza pitanje s više aspekata i da ti uzroci često međusobno djeluju i jačaju jedni druge, što dovodi do složenih i međusobno povezanih izazova za uključene zemlje i pojedince. Rješavanje migrantske krize zahtijeva sveobuhvatan i koordiniran pristup na regionalnoj i međunarodnoj razini kako bi se riješili njezini temeljni uzroci i pružila zaštita i pomoć pogođenima.

2.3.1. Ekonomski faktori

Siromaštvo je glavni okidač brojnih društvenih problema. Ljudi se mogu ilegalno pokušati skloniti i nahraniti. U osnovi, takve inicijative stvaraju ogromne dohodovne nejednakosti i produbljuju problem. Nažalost, postoji linearna veza između statusa prihoda i zdravlja. Ljudima koji ne mogu zaraditi dovoljno prihoda postaje gotovo nemoguće dobiti zdravstvene usluge koje zaslužuju. Njegovi ekonomski razlozi (Haas, 2011):

- Nemogućnost da se dođe do dovoljno hrane,
- Nedostatak čistih skija za vodu,
- Nedostatak sigurnosti posla,
- Pružanje zdravstvenih usluga,
- Duboko siromaštvo,

Migracije zbog ekonomskih razloga također stvaraju snažne učinke. Ovi učinci izravno utječu na gospodarstvo i zemlje porijekla i zemlje odredišta. Na primjer, ponuda zaposlenika u ciljanoj zemlji raste, a plaće se zbog toga smanjuju. Sličan učinak vidljiv je u kućama i uredima za iznajmljivanje u ciljanoj zemlji. Jer, u skladu s rastućom potražnjom, istom brzinom rastu i najamnine. Također je moguće govoriti o postojanju placebo efekta izazvanog imigracijom u porastu stanarina. Također stvara negativne učinke za zemlju podrijetla. Na primjer, područja koja

su izgubila stanovništvo teško je razvijati i ponekad se pojavljuju sela i gradovi duhova (Arsenault, 2011).

2.3.2. Politički razlozi

Ono čini veliki dio migracijskih kretanja koja se događaju na globalnoj razini. Čimbenici kao što su kršenja ljudskih prava iz političkih razloga, progon, ograničavanje osobnih sloboda, nejednakosti, nedostatak sudske neovisnosti i vojni udari glavni su razlozi migracijskih kretanja. No, nažalost, najdominantniji akter političkih razloga su ratovi. Ratovi koji uzrokuju velika migracijska kretanja također su jedan od glavnih razloga prisilnih migracija.

Politički razlozi (Black i sur., 2011):

- Ratovi,
- Sloboda izražavanja,
- Individualne slobode,
- Vojni udari,
- Nejednakosti,
- Progon.

Ratovi su vodeći uzrok velikih migracijskih kretanja koja najviše utječu na svijet. Migracije zbog rata uglavnom su u obliku prisilne migracije, a većina imigranata smještena je kao privremeni tražitelj azila ili uvjetna izbjeglica. Ovakva situacija uzrokuje veliku gospodarsku i društvenu štetu i ciljnoj zemlji i tranzitnim zemljama. U skladu s konvencijom o ljudskim pravima i odlukama Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice, ovim imigrantima osiguran je smještaj, hrana, zdravstvene i sigurnosne usluge. Međutim, uglavnom razvijene zemlje nerado dijele trenutni teret izbjeglica. Politička migracija je ozbiljan problem, posebno za zemlje u problematičnim zemljopisnim područjima. Na primjer, Turska u tom smislu prima milijune izbjeglica. Ljudi koji migriraju iz političkih razloga počinju formirati dijasporu tamo gdje odu. Ova formacija ima posljedice koje mogu biti učinkovite u donošenju mnogih političkih odluka tijekom vremena (Arsenault, 2011).

2.3.3. Demografski faktori

Prosječna starost stanovništva s obzirom na demografske faktore; mogu negativno utjecati na prilike za posao i radnu snagu. Visoke stope plodnosti i učestalost zaraznih bolesti također mogu uzrokovati migracije. Što se tiče međunarodnih i unutarnjih migracija, jasno se vidi uloga ljudskog faktora, posebno uloga obitelji i odnosa u kućanstvu, u odlučivanju o migraciji. Migracija može biti izbor za ljude s velikom populacijom koji žive zajedno u relativno malim kućama, dijeleći ograničen prostor s mnogo braće i sestara i članova obitelji. Demografski čimbenici (Arsenault, 2011):

- Stanovništvo,
- Prosječna dob,
- Natalitet,
- Stope mortaliteta,
- Brak,
- Obitelj.

Demografska struktura stvara značajne razlike u utjecaju. Na primjer, iako je gubitak mladog stanovništva veliki problem za zemlju podrijetla, on može pružiti prednost u smislu opskrbe radnom snagom potrebnom za ciljnu zemlju.

2.3.4. Socijalni faktori

Širok je raspon društvenih čimbenika koji uzrokuju migraciju. Pod ovim naslovom mogu se ispitati mnogi razlozi kao što su želja ljudi da budu sa svojim obiteljima ili rođacima koji su prije migrirali, činjenica da ciljna zemlja govori istim jezikom, zemljopisna područja za koja se osjećaju bliskima u kulturnom i društvenom smislu, želja za boljim obrazovanjem i sloboda vjerovanja. Društveni čimbenici (More i Shallman, 2014):

- Vjerovanje,
- Obrazovanje,
- Srodstvo,
- Brak,
- Zajednička kultura,
- Spol,

- Nasljeđe.

Iako društveni čimbenici povezani s uzrocima migracije mogu imati slične učinke kao politički čimbenici, njihova snažna zajednička točka je da tvore dijasporu u zemlji odredišta. Nadalje, treba napomenuti da pod ovim naslovom odljev mozgova ukazuje na pozitivnu situaciju za zemlju odredišta, ali štetnu situaciju za zemlju porijekla.

2.3.5. Prirodni faktori

Promjenjivi klimatski uvjeti uzrokovani globalnim zatopljenjem imaju veliki utjecaj na prirodne čimbenike. Vidjeli smo poplave, požare, suše, potrese i slične katastrofe vrste i razmjera s kojima se čovječanstvo dosad nije susrelo. Prirodni čimbenici stvarali su razloge za migracije kroz povijest, no značajan porast uočen je u posljednjih 20 godina. Ovo povećanje posebno utječe na unutarnje migracije. Prirodni čimbenici koji utječu na migracije stanovništva su (Praussello, 2011):

- Suša,
- Vulkanske erupcije,
- Nagle klimatske promjene,
- Poplava,
- Klizište,
- Potres,
- Tsunami.

Migracije zbog prirodnih uzroka javljaju se posebno kao unutarnje migracije i stvaraju regionalne učinke. Ti se učinci često vraćaju kao nezaposlenost i siromaštvo. Niska plodnost tla u mjestu gdje žive, poteškoće geografskog življenja, poteškoće u pristupu resursima kao što su hrana, energija i voda također su druga pitanja koja se mogu ocijeniti pod ovim naslovom.

3. MIGRACIJA SA SOCIOLOŠKOG ASPEKTA

Izvešće iz 2016. pokazuje da je oko 65,3 milijuna ljudi raseljeno zbog prisilne migracije (UNHCR, 2016). Migracija kulminira stvaranjem složene i super raznolike metropole, koja se smatra glavnom preprekom oblikovanju učinkovitih politika koje zadovoljavaju zahtjeve takvih različitih skupina. Zadovoljavanje potreba raznolike zajednice ključno je za razvoj javnih politika, a javno mnijenje igra vitalnu ulogu u oblikovanju imigracijske politike (Lahav, 2004). Mišljenje javnosti može se smatrati posljedicom okolnosti, odnosno promjenom kao odgovorom na težinu situacije. Na primjer, pojava spektakularnog događaja može dovesti do izražavanja čvrstih mišljenja. Što se tiče imigracije, javno mnijenje igra vitalnu ulogu i zahtijeva kritičku analizu različitih javnih podataka.

3.1. Tradicija ljudskih prava i pravo na mobilnost

Doktrina ljudskih prava uključuje širok raspon prava relevantnih za migrante. Članak 13. Opće deklaracije o ljudskim pravima (UDHR) kaže: 'Svaka osoba ima pravo napustiti bilo koju zemlju, uključujući vlastitu, i vratiti se u svoju zemlju'. Nekoliko obiteljskih i društvenih prava koja se odnose na migrante sadržana su u UDHR-u. Članak 16. tvrdi da je obitelj "prirodna i temeljna jedinica društva". Pravo na jedinstvo obitelji - u bilo kojem obliku ili izrazu obitelji - ključno je za migrante, budući da su spajanje i razdvajanje obitelji karakteristike međunarodne migracije. Članak 17. iznosi ideju da svatko ima pravo "sudjelovati u kulturnom životu zajednice". UDHR također utvrđuje socijalna i ekonomska prava koja se odnose na međunarodne migrante. Članak 23. glasi: 'Svatko ima pravo na rad, na slobodan izbor zaposlenja, na pravedne i povoljne uvjete rada i na zaštitu od nezaposlenosti'. A članak 25. kaže 'Svatko ima pravo na životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samoga i njegove obitelji, uključujući hranu, odjeću, stanovanje i medicinsku skrb te potrebne socijalne usluge'. Pravo na zaposlenje i na odgovarajući životni standard često su osnova za emigraciju, osim što su to prava koja se migranti bore postići u zemlji domaćinu. Građanska i politička prava navedena u UDHR-u također se primjenjuju na migrante, uključujući pravo na traženje azila (članak 14.), pravo na zakonski postupak (članak 10.) i pravo na slobodu od proizvoljnog pritvaranja (članak 9.). Iako međunarodni migranti često nisu

u mogućnosti uključiti se u formalno političko sudjelovanje, tradicija ljudskih prava pruža im građansku i političku zaštitu, bez obzira na njihov državljanski status (UN, 2023).

Mobilnost je važna komponenta ljudske slobode. Istodobno, omogućuje održavanje i održivost brojnih privatnih i javnih interesa. Stoga mora biti projektiran održivo i trebao bi zapravo smanjiti promet kao i zadovoljiti zahtjeve korisnika za mobilnošću u pojedinoj državi. Održivi pristup uspostavi mobilnosti zahtijeva takva rješenja da će se s povećanjem mobilnosti smanjivati korištenje resursa. Promet je jedan od glavnih izvora onečišćenja zraka i klimatskih promjena, stoga mobilnost mora biti ekološki prihvatljiva, socijalno pravedna, a u isto vrijeme treba poticati razvoj gospodarstva. Ti se ciljevi mogu postići mjerama prometne politike tako da se zadovolji potreba za mobilnošću, ali su troškovi i kolateralni učinci, rizici i korištenje prirodnih resursa najmanji (Lampe, 2010). Svaka demokratska država mora uspostaviti mobilnost mehanizmima koji će omogućiti građanima da zadovolje svoje zahtjeve za slobodnim kretanjem i da im se omogući ostvarivanje svih ostalih ljudskih prava koja mobilnost omogućuje, uz zaštitu javnih interesa.

Povratne migracije i transnacionalne zajednice predstavljaju druge doprinose procesa migracije razvoju. Migranti povratnici vraćaju ljudski (vještine i znanje), financijski i društveni kapital (kontakte i pristup mrežama). Važan je dobrovoljni ili spontani povratak, a ne prisilni povratak ili povratak kao posljedica kolektivnog protjerivanja. Neke od takozvanih “dobrovoljnih povratnih migracija” zapravo mogu dovesti do prisilne repatrijacije odbijenih tražitelja azila i radnika migranata s neregularnim statusom (Lampe, 2010). Potrebne su politike za njihovu pravilnu reintegraciju na tržišta rada i društva u zemljama podrijetla. Te bi politike trebale uključivati mjere za produktivno korištenje ušteđevine, stečenih vještina i mreža migranata povratnika. Održivi povratak znači da je migrant bio dovoljno dugo u inozemstvu kako bi stekao vještine i akumulirao financijski i društveni kapital, a povratak bi se trebao dogoditi prije kraja produktivnog ili radnog vijeka migranta, a ne samo u svrhu umirovljenja. Nažalost, neki nedavni programi privremene migracije i cirkularne migracije koji dopuštaju boravak od samo jedne ili dvije godine mogu pružiti malo prilika za bilo kakav značajan utjecaj na povratak migranta (Praussello, 2011).

3.2. Sociološki pogled na pravo na mobilnost

Sociologija, osobito u SAD-u, sklona je zazirati od diskursa o ljudskim pravima, velikim dijelom zbog normativnog nagiba tradicije. Međutim, američki znanstvenici poput Judith Blau inzistiraju na tome da okvir ljudskih prava može potaknuti sociologe da koriste svoje empirijske vještine kako bi učinili više od jednostavnog opisivanja globalnih nejednakosti: doktrinu ljudskih prava možemo koristiti kao moralni kompas za procjenu društvenih procesa i uvjeta (Blau i Moncada, 2005).

Nekoliko znanstvenika počelo je razvijati novo podpolje međunarodne migracije i ljudskih prava stvarajući nove načine za kretanje između empirijskog privlačenja sociologije i normativnog i filozofska privlačnost tradicije ljudskih prava (Somers i Roberts, 2008). Joseph Nevins tvrdi da je, u globalizirajućem svijetu kojim vlada ekonomska nejednakost, ljudska prava na slobodan izbor zaposlenja i odgovarajući životni standard sadržana u UDHR-u teško postići bez mogućnosti napuštanja zemlje podrijetla (Nevins, 2003). Razmišljajući o važnosti normativne rasprave o 'otvorenim granicama'. 'Migranti i njihove obitelji društveni su subjekti koji imaju prava i njihova se prava moraju braniti u zemljama podrijetla, tranzita i odredišta. Minimalni skup prava uključuje: pravo na razvoj, slobodnu mobilnost, dostojanstven rad i izbor da se ne iseljava (Blau i Moncada, 2005).

Analiza ljudskih prava međunarodnih migranata pruža idealnu priliku za istraživanje nekih od ključnih pitanja koja postavlja okvir ljudskih prava. Provedivost dokumenata o ljudskim pravima predstavlja veliki problem jer, iako diskurs o ljudskim pravima navodno nadilazi nacionalne granice, provedbeni režimi djeluju gotovo isključivo na nacionalnoj razini (Nevins, 2003). Međunarodni migranti, međutim, često imaju zahtjeve za pravima koja nadilaze nacionalne granice i pozicionirani su tako da obvezuju države da surađuju jedna s drugom. Doista, kroz kontrolu granica i provedbene prakse, države primateljice stupaju u interakciju s imigrantima i u tim prostorima države primateljice preuzimaju posebne obveze prema imigrantima (Blau i Moncada, 2005). U ovom odjeljku predlažemo niz načina na koje sociolozi mogu pridonijeti raspravi o pravu na mobilnost kroz analizu uloge država u stvaranju i upravljanju migracijskim tokovima, te implikacijama tih radnji i politika na ljudska prava. Čineći to, činimo očiglednim da

korisnost diskursa o pravu na mobilnost leži u praktičnim implikacijama ovog prava za one koji su najviše pogođeni postojanjem, snagom i reifikacijom nacionalnih granica.

3.3. Imigracijske politike i ljudska prava zemalja primateljica

3.3.1. Provedba granice i ljudska prava

Kršenja ljudskih prava na putovanjima migranata među su najtežim, vidljivim i najčešćim kršenjima prava, jer velikom broju migranata uskraćuju se službene ulazne vize i stoga moraju krenuti na putovanja kopnom ili vodom, pod sve opasnijim uvjetima. Priče o tim podmuklim putovanjima danas obiluju medijskim izvještajima. Doznajemo o mučnim putovanjima mladih Senegalaca koji su se rasklimanim čamcima vozili preko Gibraltarskog tjesnaca kako bi ušli u Europu kroz Španjolsku; kineskih migranata koji poduzimaju slična putovanja kako bi stigli do SAD-a, te srednjoameričkih žena i muškaraca koji prelaze Meksiko na putu do SAD-a na 'Zvijeri' ili 'Vlaku smrti', kako je prikladno nazvan teretni vlak za koji se drže da stopiraju (Carling, I Herná'ndez-Carretero, 2011). Zaista, jedno od najpodmuklijih putovanja danas je ono transmigranta koji putuju kroz Meksiko, gdje mogu biti mučeni, zlostavljani i iznuđeni od strane kriminalne grupe kao i agenti za provođenje zakona. Prema Nacionalnoj komisiji za ljudska prava Meksika, u zemlji se danas u prosjeku mjesečno otmice 800 migranata u tranzitu, a mnogi od 200.000 koji godišnje prijeđu Meksiko stradaju tijekom putovanja. Ovo putovanje je posebno opasno za žene i djevojke. Prema Amnesty Internationalu, šest od 10 žena i djevojaka iz Srednje Amerike žrtve su seksualnog nasilja tijekom svog putovanja kroz Meksiko (Spencer, 2009). Ovo putovanje i kršenja ljudskih prava koje ono podrazumijeva izravna su posljedica restriktivnih migracijskih politika u SAD-u i militarizacije njihove južne granice, budući da je pojačani nadzor granica stvorio uvjete za unosnije operacije krijumčarenja koje sve više nalikuju krugovima trgovine ljudima (Carling, I Herná'ndez-Carretero, 2011). Što imaju svi gore navedeni slučajevi zajedničko je da su putovanja migranata postala ugroženija u izravnoj vezi sa pooštavanjem imigracijskih politika u zemljama u koje migranti pokušavaju ući, te da su tijekom tih putovanja migranti izloženi teškim kršenjima ljudskih prava.

Siromašniji migranti, čak i oni koji potječu iz zemalja srednjeg dohotka, često moraju putovati bez ulazne vize jer nemaju sredstava da ispune zahtjeve formalne vize; ovi zahtjevi su visoko klasni.

Stoga su siromašniji migranti ti koji su više izloženi rizicima putovanja kopnom i oni koji poduzimaju najopasnija putovanja. Povrede prava koje ti migranti trpe tijekom putovanja čine vidljivim učinke na migrante kada je ugroženo pravo ulaska u željenu zemlju odredišta (npr. nepostojanje ulazne vize koja bi im omogućila da sigurno usele). Imigracijske politike danas, dakle, daleko od toga da podržavaju pravo na mobilnost, zatvaraju nekoliko vrata otvorenih pravu na useljavanje. I iako postoje organizacije za ljudska prava kako bi zaštitile migrante, u nekim regijama razvijenije i aktivnije nego u drugima, njihov rad ne počinje rješavati tu potrebu.

3.3.2. Politike spajanja obitelji i ljudska prava

Na primateljskoj strani, imigracijske politike imaju duboke učinke na prava radnika migranata i njihovih obitelji, uključujući blokiran pristup socijalnim uslugama, stambenim pravima, obrazovanju i zdravstvu, pravu na rad i zarađivanje dostojanstvene plaće za zadovoljenje osnovnih potreba za hranom i skloništem, te na druge beneficije (Hagan i sur, 2008). Iako je značajka migracije dugo bilo odvajanje migranata od njihovih obitelji tijekom vremena dok rade u inozemstvu, razdvajanje obitelji povezano s migracijama danas je kvalitativno drugačije i povezano je s ograničenim pravima na mobilnost. Danas vidimo razdvajanje obitelji u kojem pojedinac migrira sam i ostavlja obitelj za sobom kao u prošlosti, ali neodređena i neizvjesna razdoblja razdvajanja povezana su s trenutnim politikama koje čine gotovo nemogućim ponovno spajanje u zemljama primateljima (Carling, I Herna'ndez-Carretero, 2011).

Ove politike također onemogućuju migrantima da redovito posjećuju svoje obitelji u zemljama pošiljateljima zbog rizičnih putovanja koja danas podrazumijeva migracija kopnenim putem. Vidimo primjere ove situacije među imigrantima podrijetlom iz Latinske Amerike u SAD-u, kao i među afričkim imigrantima u Italiji i Španjolskoj (Blau i Moncada, 2005). Odvajanje majki migrantica od njihove djece stavlja u prvi plan prepreke mobilnosti povezane sa pooštavanjem imigracijskih zakona u zemljama primateljicama. Te se majke odvajaju od svoje djece na dulje vrijeme jer ili nemaju zakonsku dokumentaciju i moraju ostati na mjestu kako bi mogle ostvariti prihode za slanje doznaka kući ili zato što im zakoni o spajanju obitelji praktički onemogućuju dovođenje djece da žive s njima u zemlji odredišta. Ova situacija prevladava među domaćim radnicama iz Filipina u Francuskoj; migrantkinjama iz Ekvadora i Ukrajine u Španjolskoj; migranticama iz Nepala u Japanu; migrantkinjama iz Latinske Amerike u Izraelu i ženama iz

Srednje Amerike u SAD-u (Raijman, 2003). Zapravo, međunarodna migracija predstavlja zagonetku: ljudi migriraju kako bi se zadovoljila njihova prava, a imigracijska politika koja upravlja njihovom migracijom uskraćuje im druga prava. Jedan od načina na koji bi se ovaj sukob prava mogao riješiti bio bi stvaranje prava na mobilnost uz druga prava, kao što je pravo na spajanje obitelji i odgovarajući životni standard.

3.3.3. Deportacije i ljudska prava

Među najekstremnijim odgovorima zemalja primateljica na suvremene migracijske tokove su deportacije, koje se mogu smatrati ultimativnim oblikom isključenja i kao takvima drugom stranom medalje prava na mobilnost. Migranti bez dokumenata, ljudi osuđeni za zločine i oni kojima je odbijen azil često se deportiraju u Austriji, Francuskoj, Njemačkoj, Nizozemskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu. U SAD-u ukidanje mnogih osnova za žalbu na naloge za deportaciju znači da je postalo sve češće deportirati migrante koji su većinu života proveli u zemlji, kao i one čiji su rođaci američki državljani. Ti su pojedinci aktivni članovi svojih zajednica, rade, mole se i igraju zajedno s građanima SAD-a, a iznenada su uklonjeni iz svojih svjetova i prebačeni u zemlje kojih se jedva sjećaju. Doista, nedavna studija bilježi da su dvije trećine imigranata bez dokumenata u SAD-u danas u zemlji dulje od 10 godina, a jedna trećina je boravila u zemlji 15 godina ili dulje. Novo izvješće otkrilo je da su SAD deportirale 46 486 roditelja djece američkih državljana u prvih šest mjeseci 2011. – što znači da je oko 100 000 roditelja američkih državljana vjerojatno deportirano u samo 2011 (Taylor, 2011). Dakle, deportacije ne uklanjaju samo pojedince koji su navodno prekršili zakon ulaskom ili ostankom u SAD-u nakon isteka vize; deportacije uklanjaju aktivne, ukorijenjene članove obitelji i zajednica. Odvajanja ne trpe samo članovi obitelji u SAD-u, već su često pogođeni i rođaci u zemljama pošiljatelja koji su računali na doznake koje primaju. Na ovaj način čin uklanjanja osobe iz njenog uobičajenog mjesta stanovanja ima dalekosežne posljedice koje utječu na pojedince i zajednice diljem svijeta.

Deportacije i ljudska prava međusobno su povezana pitanja koja pokreću složena etička i pravna razmatranja. Deportacija se odnosi na protjerivanje pojedinaca iz jedne zemlje u drugu, obično zbog razloga kao što su imigracijski prekršaji, prekoračenje vize, kriminalne aktivnosti ili drugo nepoštivanje useljeničkih zakona. Dok suverene nacije imaju pravo kontrolirati svoje granice i

regulirati imigraciju, proces deportacije mora se provesti u skladu s načelima ljudskih prava i međunarodnim pravom. Evo nekoliko ključnih točaka koje treba razmotriti:

- Pravo na traženje azila: Jedan ključni aspekt ljudskih prava je pravo na traženje azila. Tražitelji azila su pojedinci koji bježe iz svojih domovina zbog opravdanog straha od progona na temelju čimbenika kao što su rasa, vjera, nacionalnost, političko mišljenje ili pripadnost određenoj društvenoj skupini. Međunarodno pravo štiti njihovo pravo na traženje azila, a zemlje imaju obvezu ne vraćati tražitelje azila na mjesta gdje bi mogli biti povrijeđeni.
- Načelo zabrane protjerivanja: Načelo zabrane protjerivanja temeljna je komponenta međunarodnog izbjegličkog prava. Njime se zabranjuje povratak izbjeglica ili tražitelja azila na područja gdje bi njihov život ili sloboda bili ugroženi na temelju rase, vjere, nacionalnosti, političkog mišljenja ili pripadnosti određenoj društvenoj skupini.
- Jedinstvo obitelji: Deportacije također mogu utjecati na jedinstvo obitelji. Međunarodni zakon o ljudskim pravima priznaje važnost obiteljskog života i potiče države da uzmu u obzir najbolje interese djece kada donose odluke koje mogu utjecati na migracijski status njihovih roditelja ili skrbnika.
- Pravilan postupak i pošteno suđenje: Odluke o deportaciji trebaju se donositi nakon poštenog i transparentnog pravnog postupka. Pojedinci koji podliježu nalogima za deportaciju trebali bi imati pristup pravnom zastupanju i pravo na žalbu.
- Zaštita ranjivih skupina: Neki pojedinci, kao što su maloljetnici, izbjeglice, osobe bez državljanstva ili pojedinci s ozbiljnim zdravstvenim problemima, mogu zahtijevati posebnu zaštitu tijekom postupka deportacije.
- Uporaba sile i postupanje sa pritvorenicima: Tijekom procesa deportacije, vlasti moraju izbjegavati prekomjernu upotrebu sile i osigurati da se prema pritvorenicima postupa čovječno i dostojanstveno.
- Masovne deportacije i diskriminacija: Masovne deportacije, posebno usmjerene na određene etničke ili vjerske skupine, mogu izazvati zabrinutost zbog diskriminacije i kršenja ljudskih prava.

Suradnja s matičnim zemljama: Prilikom deportacije pojedinaca u njihove matične zemlje, trebaju postojati razumna jamstva da se neće suočiti s mučenjem, progonom ili drugim oblicima zlostavljanja. Iako zemlje imaju pravo provoditi svoje useljeničke zakone i kontrolirati svoje granice, one to moraju činiti na način koji poštuje i podržava standarde ljudskih prava. To uključuje poštivanje međunarodnog prava, osiguravanje pravilnog postupka, zaštitu ranjivih skupina i pružanje mogućnosti tražiteljima azila da zatraže zaštitu kada je to potrebno. Uravnotežiti ove zabrinutosti može biti izazovno, a pronalaženje odgovarajućih rješenja često zahtijeva međunarodnu suradnju i dijalog.

4. MIGRANTSKE KRIZE U SVIJETU

4.1. Globalna kriza

Globalna migrantska kriza složeno je i višestruko pitanje koje karakteriziraju masovna kretanja ljudi preko međunarodnih granica. Uključuje različite faktore privlačenja i privlačenja kao što su oružani sukobi, siromaštvo, ekonomske razlike, klimatske promjene i politička nestabilnost, što tjera pojedince i obitelji da traže bolje prilike i sigurnost u drugim zemljama. Globalna migrantska kriza potaknuta je kombinacijom faktora privlačenja i privlačenja. Čimbenici potiskivanja, kao što su oružani sukobi i politička nestabilnost, prisilili su ljude da napuste svoje domove u potrazi za sigurnošću. Tekući sukobi na Bliskom istoku, u Africi i drugim regijama doveli su do masovnog raseljavanja stanovništva, stvarajući izbjegličku krizu neviđenih razmjera. Štoviše, ekonomske razlike i nedostatak mogućnosti u zemljama u razvoju mnoge su pojedince natjerali da potraže bolji život u inozemstvu. Visoke razine siromaštva, nezaposlenosti i ograničenog pristupa obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti natjerali su ljude na riskantna putovanja u zemlje s boljim ekonomskim izgledima (Arsenault, 2011).

Navala migranata i izbjeglica opteretila je resurse i kapacitete zemalja odredišta. Mnoge su se zemlje borile nositi s razmjerom dolazaka, što je dovelo do izazova u pružanju osnovnih usluga, kao što su smještaj, obrazovanje i zdravstvena skrb, dolaznom stanovništvu. U nekim je slučajevima to dovelo do pojačane reakcije javnosti i antiimigrantskih osjećaja, dodatno komplicirajući situaciju. Rješavanje migrantske krize značajno se razlikovalo među državama, pri čemu su neke zemlje usvojile restriktivne imigracijske politike i granične kontrole, dok su druge prihvatile inkluzivnije pristupe temeljene na humanitarnim načelima. Migranti se često suočavaju s opasnim i po život opasnim putovanjima, osobito kada prelaze mora i pustinje ili se oslanjaju na krijumčare i trgovce ljudima. Izvješća o pretrpanim i nesigurnim brodovima koji se prevrću u Sredozemnom moru ili migrantima koji umiru od vrućine i dehidracije dok prelaze pustinje postala su uznemirujuće česta.

Nakon što stignu do željenih odredišta, migranti se mogu susresti s izazovima povezanim s integracijom i društvenim prihvaćanjem. Diskriminacija, ksenofobija i radno iskorištavanje neki su od problema s kojima se migranti mogu suočiti, a koji utječu na njihovu opću dobrobit i

mentalno zdravlje. Globalna migrantska kriza potaknula je međunarodne organizacije i razne zemlje da odgovore humanitarnom pomoći, potporom izbjeglicama i inicijativama za rješavanje temeljnih uzroka migracija. Ujedinjeni narodi, preko agencija poput UNHCR-a i IOM-a, aktivno su uključeni u pružanje pomoći, zaštite i zagovaranja izbjeglica i migranata diljem svijeta. Međutim, odgovor nije bio bez izazova. Različiti nacionalni interesi, različite politike useljavanja i geopolitički obziri ponekad su ometali zajedničko djelovanje i koordinaciju. Pitanje podjele tereta među zemljama bilo je sporna tema, a neke zemlje snose nerazmjernu odgovornost za udomljavanje velikog broja izbjeglica (Arsenault, 2011).

Brojni su faktori koji uzrokuju bijeg ljudi u druge zemlje kao što su prirodne katastrofe, glad i strah od rata koji ugrožava njihovu sigurnost. Zadnji put, problem migranata je unutarnji problem jedne zemlje. Međutim, danas problem migranata postaje univerzalni problem jer migranti prolaze kroz zemlje.

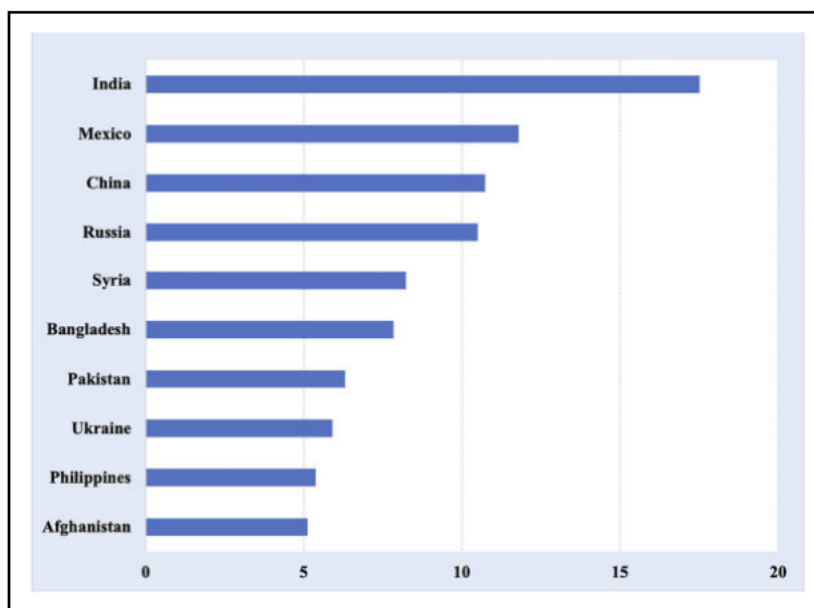
Posljednjih godina nakon previranja na Bliskom istoku, mnoge zajednice u područjima sukoba poput Sirije i Jemena bježe u inozemstvo. Općenito, oni žele pobjeći na području gdje ima mnogo mirnih i mirnih ljudi, u zemljama u Europi. Međutim, zapravo mnoge europske zemlje nisu spremne prihvatiti imigrante s Bliskog istoka zbog ekonomske krize koja je pogodila Europu posljednjih mjeseci, zbog čega europske zemlje nisu u mogućnosti smjestiti i zbrinuti migrante zbog ograničenih troškova. Budući da ovdje postoje islamofobija i ksenofobija u europskim zemljama. Osim toga, tu je i ISIS koji stvara strah u europskim zemljama. Međutim, iako europske zemlje odbijaju dolazak migranata, nasuprot tome još uvijek postoji jedna europska zemlja koja je Njemačka. Njemačka koja je pod vladom kancelarke Angele Merkel. Njemačka je postala omiljeno odredište migranata s Bliskog istoka, posebice Sirije. Njemačka je razvijena zemlja sa solidnim brojem stanovnika u Europi, odlučila je otvoriti vrata i primiti migrante s istoka Sredina je neograničena. Pitanje ovih migranata je u središtu pozornosti svijeta, gdje su migranti s Bliskog istoka napali Njemačku u količini zapanjujućoj, neproporcionalnoj količini o kojoj se nikad prije nije razmišljalo. Ovo pitanje migranata javlja se uzrokovano sirijskim sukobom između vlade Bashara Al-Assada i raznim drugim pritiscima koji počinju u proljeće (proljeće) 2011., ovaj sukob nastavlja uzrokovati pomake unutar zemlje i cijele regije. Do kraja 2014. procjenjuje se da je 7,6 milijuna migranata i 3,7 milijuna građana Sirije napustilo zemlju od početka sukoba (Zairani, 2016.)

Merkel je inzistirala na tome da je primanje migranata mandat iz Ženevske konvencije iz 1951. koja je regulirala prava i dužnosti migranata. Politika Merkel izazvala je "vruće" protivljenje njemačke vlade. Desno-populistička desničarska Alternative Fuer Deutschland (AFD) kritizirala je politiku Merkel zbog potencijala povećanja sigurnosnih prijetnji. AFD je čak tražio zatvaranje granice, kao i njemački susjed Švicarska. Od politike, postoji mnogo migranata koji dolaze u Njemačku što uzrokuje domino efekt u europskim zemljama. Domino efekt znači učinak koji se događa oko drugih zemalja. U današnje vrijeme, budući da Njemačka vodi politiku vlade kancelarke Angele Merkel, stvara se veliki broj migranata koji se ne mogu riješiti što je uzrokovalo migrantsku krizu i sukobe u samoj Njemačkoj. To se događa jer ova politika nailazi na odbacivanje društva i drugih europskih zemalja.

Merkel provodi politiku otvorenih vrata jer je Angela Merkel zapravo vrlo zainteresirana za razvoj sadašnjeg modela integracije stanovništva. Model integracije, koji uključuje kombinaciju njemačkog jezičnog i kulturnog obrazovanja, rezultirao je ključnim političkim dionicima u zemlji. Neki primjeri se mogu navesti. Aygul Ozkan, turska imigrantkinja, nekoć je bila ministrica socijalne skrbi u državi Niedersachsen. Jedna zanimljivost, Ozkan je iz demokršćanske stranke (CDU) koju vodi Merkel. Nema problema za kršćansku konzervativnu stranku da izađe u susret muslimanima. Drugi primjer je Cem Ozdemir koji je bio član njemačkog parlamenta (Bundestaga) iz Stranke zelenih, kao i Philipp Roessler, vijetnamski imigrant koji je svojedobno bio vicekancelar Njemačke. Ovdje se vidi da se njemačka vlada i država koriste obostrano korisnim "recipročnim" principom. Sve dok se održava potpora vladi, povlastice će se davati imigrantima. Naravno, Merkeličina politika umjerenosti ne čini sve strane dobrodošlima (Geotimes, 2016.). Migrantska kriza je kriza s kojom se europske zemlje suočavaju od 2015. Jedna od njih je i Njemačka. Europska migrantska kriza ili europska migrantska kriza termin je za razdoblje koje je počelo 2015. godine kada je sve veći broj ljudi stigao u Europsku uniju (EU), putujući preko Sredozemnog mora ili kopnom kroz jugoistočnu Europu. Ti su ljudi uključivali tražitelje azila, ali i druge, poput ekonomskih migranata i nekih neprijateljskih agenata, uključujući militante Islamske države prerusene u migrante ili migrante. Većina migranata došla je iz zemalja s muslimanskom većinom iz regija južno i istočno od Europe, uključujući zapadnu Aziju, južnu Aziju i Afriku. Po vjerskoj pripadnosti, većina polaznika bili su muslimani (obično sunitski muslimani), s malom komponentom nemuslimanskih manjina (uključujući Jezide, Asirce, Mandejce, itd.). Prema

Visokom povjereniku Ujedinjenih naroda za migrante, tri najveće nacionalnosti onih koji su ušli u zemlju od preko milijun dolazaka na Sredozemno more između siječnja 2015. i ožujka 2016. bili su Sirijci (46,7%), Afganistanci (20,9%) i Iračani (9,4%) (<http://www.breakingnews.com>, 2015.).

Slika 1 Međunarodni migranti u deset najvećih zemalja pošiljatelja: 2019. (milijuni).

Izvor: Chamie, J. (2020). International Migration amid a World in Crisis. *Journal on Migration and Human Security*, 233150242094879. doi:10.1177/2331502420948796

Polovica svjetskih migranata živjela je u deset zemalja. Sjedinjene Države ugostile su najveći broj međunarodnih migranata s 51 milijunom, Njemačka i Saudijska Arabija imale su drugi i treći najveći broj međunarodnih migranata u svijetu s oko 13 milijuna svaka, a slijede ih Ruska Federacija s 12 milijuna i Ujedinjeno Kraljevstvo s 10 milijuna. Međunarodni migranti dolaze iz velikog broja zemalja pošiljatelja. Prvih deset zemalja pošiljatelja u 2019. činilo je nešto više od jedne trećine svih međunarodnih migranata. Vodeće zemlje podrijetla međunarodnih migranata bile su Indija s 18 milijuna, zatim Meksiko s 12 milijuna, Kina s 11 milijuna, Rusija s 10 milijuna i Sirija s 8,2 milijuna. Osim brzog rasta međunarodne migracije, doznake koje migranti šalju kući kako bi pomogli svojim obiteljima naglo su se povećale tijekom posljednjih pola stoljeća (Svjetska banka 2020.). Godišnje doznake porasle su s nekoliko milijardi američkih dolara 1970. na više od 700 milijardi američkih dolara danas, daleko premašujući inozemnu razvojnu pomoć.

4.2. Europska migrantska kriza

Migrantska kriza je kriza s kojom se europske zemlje suočavaju od 2015. Jedna od njih je i Njemačka. Europska migrantska kriza ili europska migrantska kriza termin je za razdoblje koje je počelo 2015. godine kada je sve veći broj ljudi stigao u Europsku uniju (EU), putujući preko Sredozemnog mora ili kopnom kroz jugoistočnu Europu. Ti su ljudi uključivali tražitelje azila, ali i druge, poput ekonomskih migranata i nekih neprijateljskih agenata, uključujući militante Islamske države prerusene u migrante ili migrante. Većina migranata došla je iz zemalja s muslimanskom većinom iz regija južno i istočno od Europe, uključujući zapadnu Aziju, južnu Aziju i Afriku. Po vjerskoj pripadnosti, većina polaznika bili su muslimani (obično sunitski muslimani), s malom komponentom nemuslimanskih manjina (uključujući Jezide, Asirce, Mandejce, itd.). Prema Visokom povjereniku Ujedinjenih naroda za migrante, tri najveće nacionalnosti onih koji su ušli u zemlju od preko milijun dolazaka na Sredozemno more između siječnja 2015. i ožujka 2016. bili su Sirijci (46,7%), Afganistanci (20,9%) i Iračani (9,4%) (<http://www.breakingnews.com>, 2015.). Migranti koji su 2015. stigli u Europu morem, 58% bili su odrasli muškarci stariji od 18 godina, 17% odrasle žene starije od 18 godina i 25% maloljetnici mlađi od 18 godina. Broj smrtnih slučajeva na moru porastao je na rekordne razine u travnju 2015., kada je pet brodova s gotovo 2000 migranata u Europu potonulo u Sredozemnom moru, a ukupni broj poginulih procijenjen je na više od 1200 ljudi. Brodolomi su se dogodili u kontekstu tekućih sukoba i migrantskih kriza u nekoliko azijskih i afričkih zemalja, što je povećalo ukupan broj prisilno raseljenih ljudi diljem svijeta krajem 2014. na gotovo 60 milijuna, najvišu razinu od Drugog svjetskog rata. (Geotimes, 2016.)

Od završetka post-hladnog rata, ne samo da su se povećali ratovi i nasilje, već postoji i porast ratom izazvanih izbjeglica koje traže utočište u regiji EU – posebno u bogatim i snalažljivim državama članicama EU. Budući da imaju pravo tražiti azil u kontekstu u kojem bi inače bili progonjeni, izbjeglice imaju pravo na zaštitu od strane druge suverene države kroz međunarodno pravo. Članak 14. Opće deklaracije o ljudskim pravima navodi “svatko ima pravo tražiti i uživati u drugim zemljama azil od proganjanja”. EU kao integracija priznala je činjenicu da je jedno od glavnih odredišnih regija za tražitelje azila u Europi. Kao liberalistička regionalna suradnja,

nastojala je poštivati međunarodne norme ljudskih prava. To je navelo EU da uvede Europski sustav azila (CEAS) i nekoliko drugih zakonodavnih mjera, kako bi se uhvatio u koštac s rastućim izazovima izbjeglica i tražitelja azila u Europi, također teoretski podvrgavajući države članice EU-ovim trima slojevima mehanizama zaštite ljudskih prava: (i) Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava (ECHR) zajedno sa Ženevskom konvencijom iz 1951., (ii) Povelja o temeljnim pravima i (iii) konačno nacionalni zakon o ljudskim pravima. Odgovor EU na krizu bio je precizan prema teoriji liberalizma

Usred porasta broja dolazaka morem u Italiju iz Libije 2014., nekoliko vlada Europske unije odbilo je financirati opciju spašavanja koju su vodili Italijani Operacija Mare Nostrum, koja je zamijenjena Frontexovom operacijom Triton u studenom 2014. U prvih šest mjeseci 2015. Grčka je pretekla Italiju kao prva zemlja dolaska u EU, postavši, u ljeto 2015., početna točka priljeva migranata i migranti koji se kreću kroz balkanske zemlje prema zemljama sjeverne Europe, uglavnom Njemačkoj i Švedskoj. Od travnja 2015. Europska unija borila se s krizom, povećavajući sredstva za operacije graničnih patrola na Sredozemlju, osmišljavajući planove za borbu protiv krijumčarenja migranata, pokretanjem operacije Sophia i predlažući novi sustav kvota kako za premještanje tražitelja azila među državama EU-a radi obrade zahtjeva migranata kako bi se smanjio teret na zemljama na vanjskim granicama Unije, tako i za ponovno naseljavanje tražitelja azila koji su bili odlučni da budu pravi migranti. Pojedine zemlje povremeno su ponovno uvodile granične kontrole unutar schengenskog područja, a pojavile su se i rascjepe između zemalja koje žele dopustiti ulazak tražitelja azila radi obrade zahtjeva migranata i drugih zemalja koje pokušavaju obeshrabriti njihov ulazak radi obrade. Prema Eurostatu (Eurostat Statistic, 2015.), zemlje članice EU-a primile su više od 1,2 milijuna zahtjeva za azil po prvi put u 2015., više nego dvostruko više nego prethodne godine. Četiri države (Njemačka, Mađarska, Švedska i Austrija) primile su oko dvije trećine zahtjeva za azil u EU-u u 2015., pri čemu su Mađarska, Švedska i Austrija bile najveći primatelji zahtjeva za azil po glavi stanovnika.

Usred porasta broja dolazaka morem u Italiju iz Libije 2014., nekoliko vlada Europske unije odbilo je financirati opciju spašavanja koju su vodili Italijani Operacija Mare Nostrum, koja je zamijenjena Frontexovom operacijom Triton u studenom 2014. U prvih šest mjeseci 2015. Grčka je pretekla Italiju kao prva zemlja dolaska u EU, postavši, u ljeto 2015., početna točka priljeva migranata i migranti koji se kreću kroz balkanske zemlje prema zemljama sjeverne Europe,

uglavnom Njemačkoj i Švedskoj. Od travnja 2015. Europska unija borila se s krizom, povećavajući sredstva za operacije graničnih patrola na Sredozemlju, osmišljavajući planove za borbu protiv krijumčarenja migranata, pokretanjem operacije Sophia i predlažući novi sustav kvota kako za premještanje tražitelja azila među državama EU-a radi obrade zahtjeva migranata kako bi se smanjio teret na zemljama na vanjskim granicama Unije, tako i za ponovno naseljavanje tražitelja azila koji su bili odlučni da budu pravi migranti. Pojedine zemlje povremeno su ponovno uvodile granične kontrole unutar schengenskog područja, a pojavile su se i rascjepe između zemalja koje žele dopustiti ulazak tražitelja azila radi obrade zahtjeva migranata i drugih zemalja koje pokušavaju obeshrabiliti njihov ulazak radi obrade. Prema Eurostatu (Eurostat Statistic, 2015.), zemlje članice EU-a primile su više od 1,2 milijuna zahtjeva za azil po prvi put u 2015., više nego dvostruko više nego prethodne godine. Četiri države (Njemačka, Mađarska, Švedska i Austrija) primile su oko dvije trećine zahtjeva za azil u EU-u u 2015., pri čemu su Mađarska, Švedska i Austrija bile najveći primatelji zahtjeva za azil po glavi stanovnika.

U godinama nakon 2015. broj se nastavio povećavati, potresajući pojedinačne države članice EU-a i namećući EU-u obveze u odgovoru na nagli priljev stanovništva, kao regionalnoj organizaciji. Broj izbjeglica u EU porastao je s 1.326.701 u 2015. na 2.712.477 u 2019. (Europarl, 2017.). I ovo ekstremno povećanje intruzije stranog stanovništva u EU, postalo je predstavljeno kao kriza, pri čemu je ključna važnost dana unutarnjoj politici država članica EU, kao i regionalnom političkom okruženju i regionalnoj suradnji, u njihovoj borbi za pronalaženje trajnih rješenja (Heisbourg, 2015.). Izbjeglička kriza stvorila je klimu neizvjesnosti o političkim, ekonomskim i društvenim implikacijama za EU i njezine zemlje (Perse, 2001.).

Migracije su danas ključni dio svjetske politike; a posebno prisilna migracija postala je ključna briga u međunarodnoj politici koja je povezana s prekograničnim rizicima, pitanjima sigurnosti i resursima. Iako su međunarodni odnosi (IR) kao disciplina proširili svoj fokus na upravljanje okolišem, globalno upravljanje, globalnu ekonomiju, ljudska prava itd., u većini slučajeva, migracija i prisilna migracija dobile su prilično trivijalnu pozornost od strane znanstvenika međunarodnih odnosa. Međunarodna politika temelji se na temeljnom konceptu 'ravnoteže moći' - moći, interesa, opstanka i samopomoći (Herz, 1951). Štoviše, migraciju karakteriziraju dva pojma, 'međunarodna' i 'politika', koja je modeliraju kao vitalni čimbenik u međunarodnoj politici, regionalnoj politici, regionalnoj i međunarodnoj suradnji te međunarodnoj sigurnosti i globalnom

miru. Suverene države igraju ključnu ulogu u upravljanju migracijama. Suverenitet države i nacionalni interes smatraju se ključnima pri upravljanju prisilnim migracijama, posebice zato što mogu stvoriti nestabilnost i nesigurnost.

Važno je razumjeti interese, interakcije i institucije koje naglašavaju državna i međudržavna ponašanja oko međunarodne migracije postavljanjem niza empirijskih okvira. Stoga, koristeći teorijsku leću, ova studija pokušava analizirati izbjegličku krizu u EU-u i odgovore EU-a i njezinih država članica, s ciljem ispitivanja pomaka EU-a kao regionalne suradnje od svojih temeljnih 'liberalnih vrijednosti'. U okviru empirijskog okvira, ovo je istraživanje primijenilo kvalitativnu metodologiju. Usvojena je interpretativna paradigma, kroz deduktivnu analizu sadržaja kako bi se ispitaio dotični kontekst. Izvori za sekundarne podatke prikupljeni su metodom triangulacije podataka, iz više izvora podataka: znanstvenih i recenziranih časopisa te službenih publikacija EU.

5. ZAKLJUČAK

U mnogim dijelovima svijeta ne postoji mogućnost pristupa izvorima čiste slatke vode zbog globalnog zatopljenja. Ova situacija stvara vrlo ozbiljan javnozdravstveni problem u nerazvijenim zemljama. Mreže čiste vode ne mogu se uspostaviti zbog nedostatka mogućnosti i proračuna središnje ili lokalne vlasti. Osim toga, ovaj problem je postao kroničan zbog lošeg upravljanja (korupcija, degeneracija). Otežan pristup vodnim resursima također je veliki problem u poljoprivredi i ograničava ljudima adekvatan pristup poljoprivrednoj hrani. Nedostatak pristupa ili otežan pristup čistoj vodi prisiljava lokalne stanovnike regije da nakon nekog vremena migriraju.

Fenomen migracija u svijetu i Europi složeno je i višestruko pitanje koje ima duboke implikacije na pojedince, društva i nacije. Moderno doba svjedoči nezapamćenom porastu međunarodne migracije, potaknutoj različitim međusobno povezanim čimbenicima kao što su politička nestabilnost, ekonomske razlike, društveni preokreti i ekološki izazovi. Migracija je kroz povijest bila sastavni dio ljudskog postojanja, a u suvremenom svijetu postala je odlučujuća karakteristika doba u kojem živimo. Sve lakši transport i komunikacija dodatno su olakšali kretanje ljudi preko granica, što je dovelo do međusobno povezanijeg i raznolikijeg globalnog krajolika.

Migracije predstavljaju i prilike i izazove za uključene zemlje. Zemlje primateljice imaju koristi od doprinosa kvalificiranih migranata, kulturnog obogaćivanja i demografske revitalizacije. Međutim, to također donosi pritiske na infrastrukturu, socijalne usluge i potencijal za socijalne napetosti. Slično tome, zemlje podrijetla mogu doživjeti i pozitivne i negativne utjecaje. Odljev mozгова i gubitak ljudskog kapitala mogu spriječiti razvoj, dok doznake emigranata mogu biti ključne za gospodarski rast i smanjenje siromaštva.

Rješavanje složenosti migracije zahtijeva sveobuhvatan i kooperativan pristup na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini. Neophodno je podržati načela ljudskih prava, osiguravajući zaštitu dostojanstva i dobrobiti migranata, bez obzira na njihov pravni status. Učinkovite politike trebale bi težiti uspostavljanju ravnoteže između upravljanja migracijskim tokovima i promicanja integracije, društvene kohezije i kulturne raznolikosti. U Europi je pitanje migracije bio značajan politički izazov, koji je zahtijevao suradnju i solidarnost među državama članicama Europske unije. Pronalaženje pravičnih i održivih rješenja za pitanja migracija bit će ključno za održavanje stabilnosti i sklada u regiji.

Dok se svijet nastavlja boriti s raznim globalnim izazovima, uključujući sukobe, siromaštvo i klimatske promjene, migracija će vjerojatno ostati istaknuta značajka ljudskog iskustva. Prihvatanje suosjećajnog, na dokazima utemeljenog i kooperativnog pristupa upravljanju migracijama može dovesti do inkluzivnijih i prosperitetnijih društava za migrante i njihove zajednice domaćine u Europi i šire.

6. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Antonio Tubikanec

Matični broj studenta: 0234060991

Naslov rada: Migrantska kriza: uzroci i posljedice

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

05.09.2023.

Potpis studenta

7. POPIS LITERATURE

KNJIGE I ČLANCI

1. Arsenault, N. (2011). *Understanding Migration: Curriculum Resources for the Classroom*. Revised Edition, Austin. The University of Texas
2. Bell, S., Alves, S., de Oliveira, E., & Zuin. (2010). Migration and Land Use. *Living Reviews in Landscape Research*
3. Black, R., Adger W. N., Arnell, N. W., Dercon, S., Geddes A. ve Thomas, D. (2011). The effect of environmental change on human migration. *Global Environmental Change*, (Eds. Richard Black, Nigel Arnell, Stefan Dercon), 21(1), 3-11.
<https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.10.001>
4. Blau, J. and Moncada, A. (2005), *Human Rights: Beyond the Liberal Vision*, Lanham, MD: Rowman and Littlefield
5. Carling, J. and Hernáandez-Carretero, M. (2011) 'Protecting Europe and Protecting Migrants? Strategies for Managing Unauthorized Migration from Africa', *British Journal of Politics and International Relations* 13(1): 42 –58
6. Chamie, J. (2020). International Migration amid a World in Crisis. *Journal on Migration and Human Security*, 233150242094879. doi:10.1177/2331502420948796
7. Haas, H. De. (2011). Mediterranean Migration Futures: Patterns, Drivers and Scenarios. *Global Environmental Change*, (Eds. Richard Black, Nigel Arnell, Stefan Dercon), 21(1), 59-69. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.09.003>
8. Hagan, J., Eschbach, K. i Rodriguez, N. (2008) 'US Deportation Policy, Family Separation, and Circular Migration', *International Migration Review* 42(1): 64–88
9. Heisbourg, F. (2015). The Strategic Implications of the Syrian Refugee Crisis. *Survival*. In F. Heisbourg, *Survival: Global Politics and Strategy* (pp. 7-20). Taylor and Francis Online. doi:doi:10.1080/00396338.2015.1116144
10. Herz, J. (1951), *Political Realism and Political Idealism*. Chicago: University of Chicago Press
11. IOM World Migration Report (2023), *World Migration Report* International Organization for Migration.
12. Jennisson, R. (2004). *Macro-economic*. Amsterdam: Rozenberg Publishers
13. Jonjić, P. (1985). 'Teorijski aspekti proučavanja migracije: kritički pregled literature', *Migracijske i etničke teme*, 1(1), str. 63-76. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/128930>
14. Koppenberg, S. (2012). Where Do Forced Migrants Stand in the Migration and Development Debate. *Oxford Monitor of Forced Migration*, 2(3)
15. Lahav, G. Public opinion toward immigration in the European Union: does it matter? *Comparative Political Studies* 2004,37, 1151–1183.
16. Lampe, R. (2010) *Pravo človekovih pravic*, Ljubljana: Uradni list
17. Mesić, M. (2002). 'Globalizacija migracija', *Migracijske i etničke teme*, 18(1), str. 7- 22. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/107346>

18. Mežnarić, S. (2003). 'Migracijske aktualnosti: stanje, problemi, perspektive paradigmi istraživanja', *Migracijske i etničke teme*, 19(4), str. 323-341. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/7846>
19. Moore, K. (2015), 'Immigration coverage and populist cultural work in the 2015 General Election campaign: Early Reflections from Leading UK Academics'
20. More H. W., Shellman M. S. (2004). Fear of Persecution: Forced Migration, 1952-1995. *Sage Journals*, 48(5), 723-745. <https://doi.org/10.1177/0022002704267767>
21. Nevins, J. (2003), 'Thinking out of Bounds: A Critical Analysis of Academic and Human Rights Writings on Migrant Deaths in the US–Mexico Border Region', *Migraciones Internacionales* 2, no. 2: 171 –190
22. Praussello, F. (2011). The European Neighbourhood Policy and Migration Flows. *European Economic Studies*, <http://www.jeanmonnet.unige.it/materialedidattico/ENP%2B Migration.pdf>
23. Raleigh, C. (2011). The Search For Safety: The Effects Of Conflict, Poverty And Ecological Influences on 93 Migration in The Developing World. *Global Environmental Change*, (Eds. Richard Black, Nigel Arnell, Stefan Dercon), 21(1), 82-93. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.08.008>
24. Raijman, R., Schammah-Gesse, S. and Kemp, A. (2003), 'International Migration, Domestic Work, and Care Work: Undocumented Latina Migrants in Israel', *Gender & Society* 17,(5), 727– 749;
25. Schmeidl, S.(1997). Exploring The Causes of Forced Migration: A Pooled Time-Series Analysis, 1971-1990. *Social Science Quarterly*, Published By: University of Texas Press, 78 (2), 84-308
26. Somers, M. i Roberts N.J., (2008), Toward a New Sociology of Rights: A Genealogy of "Buried Bodies" of Citizenship and Human Rights', *Annual Review of Law and Society* 4, 385 –425
27. Spencer, D. (2009), *Clandestine Crossings: Migrants and Coyotes on the Texas–Mexico Border* Ithaca, NY: Cornell University Press
28. Taylor, P., Hugo Lopez, M., Passel, J. i Motel,S., (2011), *Unauthorized Immigrants: Length of Residency, Patterns of Parenthood*, Washington, DC: Pew Hispanic Center, <http://www.pewhispanic.org/files/2011/12/Unauthorized-Characteristics.pdf>
29. UNGA. (1951). The 1951 Refugee Convention. Dostupno na UNGA: <https://www.unhcr.org/1951-refugee-convention.html>
30. UNHCR. (2015). Over one million sea arrivals reach Europe in 2015. Retrieved from UNHCR: <https://www.unhcr.org/news/latest/2015/12/5683d0b56/million-sea-arrivals-reach-europe-2015.html>
31. UN (2021), Universal declaration of human rights, dostupno na: <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
32. Yılmaz, V., Telsaç, C. (2021). Göç Olgusu Ve Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerin Kentlerdeki Sayısal Durumu, (Ed. E. Arslan), Bölgesel Gelişmeler Işığında Uluslararası Göç ve Türkiye, Nobel Yayınevi

33. Zairani, (2016) Motivasi Jerman Menerima Pengungsi Asal Timur Tengah Tahun 2015. JOM FISIP. Vol. 3 No.2. Page 2
34. Wertheimer-Baletić, A. (1999). Stanovništvo i razvoj. Zagreb: Mate
35. World Bank, KNOMAD. (2020). "Migration, Remittances, Diaspora and Development." Washington, DC: World Bank, KNOMAD. <https://www.knomad.org/data/remittances>

8. POPIS SLIKA

Slika 1 Međunarodni migranti u deset najvećih zemalja pošiljatelja: 2019. (milijuni). 27

ŽIVOTOPIS

<https://europa.eu/europass/eportfolio/api/eprofile/shared-profile/antonio-tubikanec/c1b0d6a3-0748-465e-bb47-ff5612f5f9fd?view=html>